УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 05. 09. 2019.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију
Научно-наставно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, датум: 03. 07. 2019.
Одлуком 1913/1 Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности доктората "Самилосне очи туђинске жене: Србија и Први светски рат. Критичка анализа дискурса дела британске ауторке Мејбел Синклер Стобарт и српске ауторке Јелене Лозанић - Фротингам".
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Проф. др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, датум избора у звање: 30. децембар 2010. године
2. Проф. др Биљана Дојчиновић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, датум избора у звање: 22. јуни, 2016.
3. Проф. др Ана Кузмановић Јовановић, ванредна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, датум избора у звање: 16. 06. 2016. године

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Светлана Велимирац рођена је у Београду 17.08.1978. године. Дипломирала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Катедри за англистику 2005. године. На истом факултету и катедри завршила је и мастер студије 2009. године. Специјалистичке академске Студије Сједињених Америчких Држава завршила је 2013. године на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Школске 2014/15. уписала је докторске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, модул Језик. Запослена је у Високој школи струковних студија – Београдској политехници, као наставник енглеског језика. Носилац је стипендије америчког Стејт Дипартмента за усавршавање у области наставе енглеског језика струке у организацији Канцеларије за енглески језик Бироа за образовање и културу и Института за енглески језик Универзитета у Орегону, те је успешно завршила курс *English Teacher Professional Development Distance E-Learning Program, English for Specific Purposes - Best Practices* 2012. године. Поред континуираног образовања и усавршавања, кандидаткиња Светлана Велимирац учествовала је и презентовала своје радове на стручним и научним скуповима из области филологије, и објавила радове у више зборника и часописа.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Међународна конференција *English Language and Literature Studies: Image, Identity, Reality.* Велимирац, С. *Image, Identity, Reality - Historical Elements in F. Scott Fitzgerald's Novel The Great Gatsby.* Филолошки факултет Универзитета у Београду; Београд, Србија, 2009. год.
Book of Abstracts, p. 95. Зборник радова стр. 281-291

2. Монографска публикација „*Америчко друштво између реалности и сна*“, аутори Велимирац, С, Ивковић, М. А, Београд, Србија, 2009. год. ISBN 978-86-913199-0-8 CIP 821.111(73).09-31

3. Излагање на стручном скупу *Језик, књижевност, промене/Language, Literature, Change* - Филозофски факултет у Нишу 2010. год. Велимирац, С. *Мењање америчког друштва као одраз језичких позива на промене.* Филозофски факултет у Нишу, Ниш, Србија 2010. год. Књига апстаката стр. 25

4. Излагање на међународној конференцији *Linguistic and Cultural Diversity within European Learning Communities: Cross-Cultural and Trans-National Perspectives.* Ивковић, М. А, Велимирац, С, *Between Ideology and Knowledge: English Language Textbooks in Socialist Yugoslavia.* The European Network for

Intercultural Education Activities, The Centre for Research and Innovation in Linguistic Education of the University of Alba Iulia, Romania and The Institute for Foreign Languages of the University of Montenegro.Crna Gora, Herceg-Novi, 10-12 jun 2010. год.Book of abstracts, str. 77;115

5. Међународна конференција *Ставови промјена – промјена ставова.*
Ивковић, М. А, Велимирац, С. *Old Trends in English Language Teaching Versus New Millennium Multiculturalism.* Филозофски факултет у Никшићу, Никшић, Црна Гора, 2010. год. Зборник радова стр. 42-53

6. Међународна конференција *Језик струке: изазови и перспективе.*
Велимирац, С. *Изазови са којима се наставник језика струке сусреће у пракси.* Друштво за стране језике и књижевности Србије и Филолошки факултет, Универзитет у Београду, Београд, Србија. 4 - 5. фебруар 2011. год. Књига резимеа стр. 73. Зборник радова стр. 619-623

7. Međunarodna konferencija - *The First International Conference on Teaching English for Specific Purposes, Teaching English for Specific Purposes - Connect and Share.* S. Velimirac, *Teacher Development in English for Specific Purposes Practice.* Електронски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, Република Србија, 17 - 19. мај 2013. год. Зборник радова стр. 678-685

8. Међународна конференција: *Страни језик струке - прошлост, садашњост, будућност.*
С. Велимирац, *Аутентични материјали - енглески језик струке за студенте Заштите животне средине.* Факултет организационих наука Универзитета у Београду, Друштво за стране језике и књижевности Србије и Секција универзитетских наставника страног језика струке, Република Србија, 26. септембар 2014. год. Књига сажетака стр.51, Зборник радова, стр. 563-570.

9. Међународна конференција: *Први светски рат у култури и библиографији*. С. Велимирац, *Положај жена у америчком друштву-искуство Првог светског рата.* Филолошки факултет Универзитета у Београду уз Министарство просвете, науке и технолошког развоја Србије, Република Србија, 26-28. септембар 2014. Зборник резимеа стр. 40, 205. Зборник радова, Књига 2, стр.101-114

10. Međunarodna konferencija posvećena stranom jeziku struke, *Teaching English for Specific Purposes and New Language Learning Technologies: Synergies of Language Learning.* S. Velimirac, *ESP Language Learning and Modern Technology from Students' Perspective.* Електронски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, Република Србија 22-24. мај 2015. год. Зборник радова, стр. 364-371

11. Дигитално доба и усавршавање наставника страног језика / Светлана Велимирац // CLIMB. Culture, Language, Literary, Translation, Library and Information Studies, Teaching Methodology and Book History, Vol. 4/1 (2016) Article 16 (p. 223-240) https://doi.org/10.18485/filkult.2016.1.ch16 (ISSN 2560-3426)

12. *Ekokritika G. Snajdera u pesmi „Mother Earth: Her Whales" / Svetlana M. Velimirac // Анали Филолошког факултета. - Vol. 28, No. 2 (2016), Article 3 (p. 37-54)*
https://doi.org/10.18485/analiff.2016.28.2.3 *(ISSN 0522-8468)*

13. Jezička obeležja Greenspeak-a, odnosno diskursa o ekologiji / Svetlana Velimirac // Примењена лингвистика. - Vol. 17 (2016), Article 13 (p. 151-161)
https://doi.org/10.18485/primling.2016.17.13 *(ISSN 1451-7124)*

14. Велимирац, С. (2018). Епистоларни сведок: Једна женска перспектива Првог светског рата. Наука и савремени Универзитет 7, Место и улога друштвено-хуманистичких наука у савременом свету. Универзитет у Нишу, Филозофски факултет. Библиотека Научни скупови, Зборник радова, II Том, стр. 161-171

15. Velimirac, S. - Britanka u borbi za prava žena kroz ratne sukobe na Balkanu.
Izlaganje na međunarodnoj konferenciji: "Mapping Balkan routes: literary, cultural and linguistic landscapes 2" održanoj 26-27. oktobra 2018. godine.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ
Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња Светлана Велимирац испуњава све услове за израду докторске дисертације.
V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

За ментора је предложена др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета у Београду, Катедра за иберијске студије; социолингвистика.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

Filipović, Jelena. 2018. *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. 2. Dopunjeno i prošireno izdanje. Beograd: Zadužbina Andrejević.

Filipović, Jelena. 2015. *Transdisciplinary approach to language study. The complexity theory perspective*. London: Palgrave Macmillan.

Filipović, J. 2018. Multimodalna sociolingvistička narativna mreža kao konstruktivistički pristup čitanju u 21. Veku: Čimananda Ngozi Adiči. U: S. Gudurić (ur.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru VII*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, str. 109-120.

Филиповић, Јелена. 2016. Лаж, превара, филозофија морала и наративна мрежа Малих радости суботе Александра Мекол Смита [Lie, deception, philosophy of ethics and the narrative network of The comforts of muddy Saturdays by Alexander McCall Smith]. *Култура [Culture]*, 150: 12-43.

Filipović, Jelena & Ivana Vučina Simović. 2016. La construcción de género y de la identidad sefardí en las novelas autobiográficas de Rosa Nissán y Gordana Kuić. En: P. Díaz Mas & M. Sánchez Pérez (eds). *Mujeres sefardíes lectoras y escritoras (siglos XIX-XXI).* Madrid: Iberoamericana Editorial Vervuert: 261-276.

Filipović, Jelena. 2014. Identity construction through discursive practices and code-switching in autobiographic fictional narratives by Rosa Nissán and Gordana Kuić, In: S. Gudurić, (ed.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 3*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, pp. 405-415

Filipović, Jelena. 2011. Gender and power in language standardization of Serbian. *Gender and Language.* 5(1): 111-131.

Filipović Jelena. 2011. Rod i jezik (Gender and Language), in: Ivana Milojević & Slobodanka Markov (eds), *Uvod u rodne teorije (Introduction to Gender Theories).* Novi Sad: Centar za rodne studije & Mediterran Publishing, pp. 409-423.

Filipović, Jelena & Ivana Vučina-Simović. 2010. La lengua como recurso social: el caso de las mujeres sefardíes de los Balcanes. En: P. Díaz Mas & M. Sánchez Pérez (editoras). *Los sefardíes ante los retos del mundo contemporáneo. Identidad y mentalidades.* Madrid: CSIC, pp. 259-269.

Filipović, Jelena. 2009. Rodno osetljive jezičke politike: teorijske postavke i metodološki postupci [Gender sensitive language policies: theory and methodological procedures]. *Anali Filološkog fakulteta [Annals of the School of Philology],* 21: 109-127.

Комисија сматра да проф. др Јелена Филиповић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област социолингвистике.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе "Самилосне очи туђинске жене: Србија и Први светски рат. Критичка анализа дискурса дела британске ауторке Мејбел Синклер Стобарт и српске ауторке Јелене Лозанић - Фротингам" прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Предмет овог истраживања је комплексан однос језика, идентитета и рата на примеру два дела која су ауторке писале из своје, женске перспективе, чиме су настали њихови специфични наративи.

Ауторка првог дела је Мејбел Синклер Стобарт (1862-1954), Британка, активисткиња у борби за женска права, хуманитарна радница, учесница у Првом балканском, а затим и Првом светском рату као оснивач Мобилне јединице за рањене и болесне на територији Србије, а њено дело носи назив *Пламени мач у Србији и другде*.

Ауторка другог дела је Јелена Лозанић – Фротингам, а назив *Добротворна мисија за Србију у Првом светском рату. Писма из Америке и Канаде 1915-1920*. Јелена Лозанић – Фротингам (1885-1972) била је међу знаменитим Српкињама које су се бориле за права жена кроз бројне активности у Српском женском народном савезу, Колу српских сестара и другим удружењима, хуманитарна радница, и представница Црвеног крста Краљевине Србије за време Првог светског рата, о чему пише у својој књизи.

Обе ауторке пишу о својим искуствима током Првог светског рата; дело Јелене Лозанић – Фротингам је дневник у виду писама младе жене из Србије која је као изасланик Српског црвеног крста послата у Америку и Канаду да упозна тамошњу јавност са страдањем српског народа и прикупља хуманитарну помоћ за ратом захваћену Србију. Друга ауторка, Мејбел Синклер Стобарт, у исто време када Лозанић одлази у Америку, стиже у Србију како би помогла у организовању болница и спречавању ширења тифуса 1915. године. Она постиже успех у томе, а затим учествује у повлачењу народа и војске преко Црне Горе и Албаније, све време пишући дневник који је касније дорадила и објавила.

У оба дела поред свакодневних активности којима су ауторке биле посвећене, бележе се и слике рата и доприноса жена у њему, као и низ опсервација о местима у којима су се ауторке нашле и тамошњем становништву, заснованих на интеракцији језик – култура – друштво, односно, етнографији говора (Hymes, 1971) у специфичном историјском тренутку. Пошто су ауторке измештене из сопствених, матичних земаља, оне се сусрећу са другачијим језиком, народом, наравима, обичајима, друштвеним нормама и вредностима, те се кроз њихов дискурс гради однос према туђој, али и сопственој култури и стварају споне базиране на универзалним људским вредностима.

Историјски догађај испричан кроз лични наратив утиче на ново сагледавање историје какву познајемо кроз велике наративе. Појединачна судбина, прича жене, која може да се сагледа као прича представника постколонијалне *другости*, потреса централизовану шему догађаја и усмерава их на оне сегменте друштва који су припадали „приватном“. Лични ратни наративи писани из угла жене представљају авангарду у односу на устаљене ратне наративе; другачија визура, поглед *другог*, нуди перспективу која одудара од великих наратива испричаних и исписаних о Првом светском рату. Велики, или мета-наративи преиспитују се у смислу њихове позиције наспрам „малих“ наратива, историја се сада посматра као културолошка пракса, апсолутно поверење у мета-наратив замењено је преусмеравањем пажње на „друго мишљење“

(Munslow, 2006), или мишљење *другог*. Контекст личног наратива употребљен је да би се тумачиле опште, познате чињенице и супротставило стереотипу немоћне жене у вихору рата.

Родни аспект анализе потцртава ослобођење жене на више нивоа; освојена слобода има много шири контекст за жену после Првог светског рата јер подразумева и „територију јавног“ у мери која је раније била недоступна. Критика тренутног стања и нова позиција за жене коју ауторке очекују по окончаном рату представљају нека од кључних чворишта социолингвистичке наративне мреже оба дела. Дух времена у датом историјском тренутку изнедрио је две представнице *другости* које својом активношћу постају њена антитеза. Из дискурса ауторки могу се ишчитати односи моћи између припадника одређених друштвених група, а утврђивањем начина како се неједнакости манифестују откривају се и принципи супротстављања тој неједнакости кроз дискурс.

Однос појединца, у овом истраживању, ауторки ових дела и језика који оне користе динамичан је и условљен бројним екстралингвистичким факторима. Оба дела представљају антиратну литературу, друштвену критику и приказ трансформације родних стереотипа кроз друштвено ангажовање ауторки као главних протагонисткиња у оба наратива.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 56 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

Bamberg, M. (2005). Narrative Discourse and Identities. In J. C. Meister, T. Kindt and W. Schernus (Eds.), *Narratology beyond literary criticism. Mediality, Disciplinarity*. (pp. 213-237). Berlin & New York: Walter de Gruyter

Bamberg, M.& Georgakopoulou, A. Small stories as a new perspective in narrative and identity analysis. in *Text and Talk*, 2008. Volume 28 (3) 377-396.

Bearman, P. Faris R. and Moody, J. Blocking the Future: New Solutions for Old Problems in Historical Social Science. *Social Science History*, Volume 23, Issue 4. Winter 1999, pp. 501-533.

Bearman, P.S., and Stovel, K. (2000). Becoming a Nazi: A model for narrative networks. *Poetics*, 27. Pp. 69-90. www.elsevier.nl/locate/poetic

Bojović, S. (1996). *Sima Lozanić*. Edicija: Najznamenitiji Srbi. Kolo 1. Velikani nauke. Beograd : Princip.

Bugarski, R. (1996). *Jezik u društvu*. Beograd: Sabrana dela / Ranko Bugarski, Knjiga 4. Čigoja, XX vek.

Bugarski, R. (2005). *Jezik i kultura*. Beograd: Biblioteka XX vek/Knjižara krug.

Bugarski, R. (2010). *Jezik i identitet*. Beograd: Biblioteka XX vek.

Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. Routledge.

Čomski, N. i Fuko, M. (2011). *O ljudskoj prirodi: Pravda protiv moći.* Karpos, Beograd

Hymes, D. (1971). The Contribution of Folklore to Sociolinguistic Research. *The Journal of American Folklore, 84*(331), 42-50. doi:10.2307/539732

Dojčinović-Nešić, B. (1996). Ginokritika: istraživanje ženske književne tradicije, u: *Ženske studije*, br. 5/6, Beograd, tema broja „Američka feministička kritika I deo, Ginokritika: Istraživanja ženske književne tradicije“, priredila Biljana Dojčinović-Nešić.

Dojčinović-Nešić, B. (1993). *Ginokritika* – Rod *i proučavanje književnosti koju su pisale žene*, Književno društvo „Sveti Sava”, Beograd.

Dryzek, J. S. (1990). *Discursive democracy: Politics, policy, and political science*. NY: Cambridge University Press.

Fairclough, N. (1989). *Language and Power*, Longman Group.

Fairclough, N. (2004). *Analysing Discourse. Textual analysis for social research*. Routledge,Taylor and Francis Group. London and New York

Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of language*. Second Edition. Routledge, London and New York: Taylor&Francis Group.

Fell A.S. et all (eds.) (2007). *The Women's Movement in Wartime*. Palgrave Macmillan, a division of Macmillan Publishers Limited

Filipović, J. (2009). *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike.* Beograd: Zadužbina Andrejević.

Filipović, J. (2016). Laž, prevara, filozofija morala i narativna mreža Malih radosti subote Aleksandra Mekol Smita. *Kultura*, br. 150, str. 26-43. DOI 10.5937/kultura1650026F
УДК 821.111.09-31

Fuko, M. (2007). *Poredak diskursa*. Pristupno predavanje na Kolež de Fransu 1970. Karpos, Beograd.

Fussell, P. (2013). *The Great War and Modern Memory*. Published in the USA by Oxford University Press.

Gimenez J.C. (2010). Narrative analysis in linguistic research. *Research methods in linguistics* 1, 198-215. ResearchGate.

Goldfield, D., Abbott, C., Anderson, V., Argersinger, J., Argersinger, P., Barney, W. & Weir, R. (2002). *The American Journey: A History of the United States*. Volume 2. Brief Second Edition. New Jersey : Pearson Prentice Hall

Graves, R. and Hodge, A. (2009). *The Long Weekend*. Published by The Folio Society

Hymes, D. (1971). The Contribution of Folklore to Sociolinguistic Research. *The Journal of American Folklore, 84*(331), 42-50. doi:10.2307/539732

Kripner, M. (1986). *Žene u ratu. Srbija 1915-1918*. Biblioteka Studije i monografije. Narodna knjiga, Beograd Naslov originala: Monika Krippner, *The Quality of Mercy. Women at War*. Serbia 1915-1918. Prevod: prof.dr Veselin Kostić.

Luedtke, L. S. (ed.) (1995). *Making America. The Society and Culture of the United States*. United States Information Agency. Division for the Study of the United States: Washington, D. C. 20547

Mil, S. Dž. (2008). *Potčinjenost žena. 1869*. Izvorno: John Stuart Mill, *The Subjection of Women*. Prevela: Ivana Milivojević. Beograd, Službeni glasnik

Miljatović, Č. (2008). *Uspomene balkanskog diplomate*, Biblioteka RTS, Edicija RARA, Beograd. Naslov originala: Chedomille Mijatovich, *The Memoirs of a Balkan Diplomatist*, Cassel and Company, Ltd London, New York, Toronto and Melbourne 1917. Preveo i priredio Slobodan G. Marković.

Mladenović, B. (2006). *Porodica u Srbiji u Prvom svetskom ratu*. Posebna izdanja, knjiga 51. Beograd : Istorijski institut.

Momčilović, B. (1990). *Iz istorije jugoslovensko-britanskih kulturnih veza od 1650. godine do II svetskog rata*. Novi Sad: Književne studije, Radovi Instituta za strane jezike i književnosti

Momčilović, B. (1993). *Britanski putnici o našim krajevima u XIX veku*. Izdavačko preduzeće Matice srpske, Novi Sad

Morli, D. i Robins, K. (2003). *Britanske studije kulture*. *Geografija, nacionalnost i identitet*. Beograd: Geopetika

Munslow, A. (2002). *The Routledge companion to historical studies*. Routledge.

Munslow, A. (2006). *Deconstructing history*. Routledge.

Norris, A. D. (1999). *In the Wake of the Balkan Myth: Questions of Identity and Modernity*. Palgrave Macmillan

Ochs, E. (1997). Narrative. In T. A. van Dijk (Ed.), *Discourse as structure and process: Discourse studies: A multidisciplinary introduction*, Vol. 1, pp. 185-207. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc. http://dx.doi.org/10.4135/9781446221884.n7

Pavlenko A. Autobiographic Narratives as Data in Applied Linguistics. *Applied Linguistics* 28/2: 163–188 Oxford University Press. Advance Access Published on 30 April 2007

Popović-Filipović, S. (2015). *Hrabrost između redova. Ani Hristić u Srbiji i vreme odvažnih*. Društvo istoričara Srbije, „Stojan Novaković": Beograd, Srbija.

Popović-Filipović, S. (2013). *Iz postojbine javora: kanadsko-britanska medicinska i humanitarna pomoć Srbiji u Prvom svetskom rat*u. Srpsko lekarsko društvo, Beograd

Powell, A. (2013). *Women in the War Zone*. *Hospital Service in the First World War*. Stroud, United Kingdom. The History Press Ltd.

Reisigl, M. & Wodak, R. (2017). The Discourse-Historical Approach (DHA). *The Routledge Handbook of Critical Discourse Studies*. Routledge.

Riessman C.K. (2000). Analysis of personal narratives, in J.F. Gubrium and J.A. Holstein (eds), to appear in *Handbook of Iterviewing*, Sage Publications, 2001. http://alumni.media.mit.edu/~brooks/storybiz/riessman.pdf

Said, E. (1994). *Culture and Imperialism*. Vintage Books, A Division of Random House, Inc. New York.

Sandelowski, M. Telling Stories: Narrative Approaches in Qualitative Research. *Journal of Nursing Scholarship*.Volume 23, Number 3, Fall 1991. https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.1991.tb00662.x

Stobart, St. Clair (1913). *War and Women. From Experience in the Balkans and Elsewhere*. London, G. Bell and

Sons Ltd. http://www.archive.org/details/warwomenfromexpe00stobrich pristupljeno: 27.06.2018.

Stobart, St. Clair (1917). *The Flaming Sword in Serbia and Elsewhere*. Second Edition. Hodder and Stoughton. London, New York, Toronto. The Cornell University Library, http://www.archive.org/details/cu31924027870660 pristupljeno: 27.06.2018.

Trgovčević, Lj. (2008). *125 Years of Diplomatic Relations between the USA and Serbia.* Belgrade: Faculty of Political Sciences, University of Belgrade.

Van Dijk, T. A. (ed.) (1997). Discourse as Structure and Process. *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*, Vol. 1. Sage Publications, London; Thousand Oaks; New Delhi.

Van Dijk, T. A. Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse and Society*. Volume: 4 issue: 2, page(s): 249-283. Issue published: April 1, 1993

Vuković, Ž. (2009). *Savezničke medicinske misije u Srbiji 1915.* Beograd: Filip Višnjić

Widdowson, H. G. (2004). *Text, Context, Pretext. Critical issues in discourse analysis*. Oxford: Blackwell

Wodak, R. (2001). The discourse-historical approach. *Methods of critical discourse analysis*, *1*, 63-94.

Wodak, R. Aspects of Critical Discourse Analysis, In *Zeitschrift für Angewandte Linguistik*, Vol. 36, 2002, p. 5-31

Zaharijević, A. (2010). *Postajanje ženom*. Rekonstrukcija Ženski fond. Novi Sad: Artprint.

4. циљеви истраживања

Циљеви

Циљ ове докторске дисертације је систематична и темељна анализа узрочно-последичне везе дискурса и друштва, како би се успоставила социолингвистичка наративна мрежа ова два дела, повезујући локалне и глобалне контексте са личним наративима ауторки. Историјски тренутак у ком настају дела диктира контекст у оквиру ког се формирају наративи; овај контекст обухвата почетак двадесетог века, Први светски рат, шири социополитички миље који окружује ауторке; родну неједнакост као институционални и лични проблем са којим се суочавају обе ауторке, као и низ екстралингвистичких фактора који се очитавају у њиховој дискурзивној пракси и који је условљавају. Анализирајући личне наративе Лозанић и Стобарт, у оквиру општих, познатих историјских чињеница, али и наспрам великих наратива који су темељни у формирању устаљене слике о прошлости, извлаче се нова значења из писаних трагова која помажу да се прошлост повеже са садашњошћу и сагледају другачији начини презентовања (личне) истине о прошлим догађајима (Munslow, 2006).

Сагледавање начина на које су се дискурси ауторки формирали у односу на време и простор у ком су настајали и у коликој мери дискурси ове две ауторке имају заједничка „чворишта“ унутар социолингвистичке наративне мреже, такође је један од циљева тезе.

Родни аспект у оба дела значајан је у смислу да употребом језика у својим наративима ауторке представљају сопствени идентитет у оквиру различитих домена комуникације сходно својим класним, образовним, етничким, религиозним и другим ставовима, и у складу са околностима које се мењају. Кроз тезу, кандидаткиња ће настојати да сагледа да ли су због родне припадности ауторке постављене у позицију *другог*, и да ли се позиција *другог* очитава кроз дискурс у делу.

Један од циљева тезе је и утврђивање стратегија и начина на које се родне идеологије манифестују у овим делима, као и идентификација својстава дискурса две ауторке кроз критичку анализу дискурса

њихових дела. Како су у критичкој анализи дискурса кључни концепти моћи, историјских чинилаца и идеологије (Wodak, 2002), компарацијом дискурса ова два дела откривају се сличности и разлике друштвених устројстава из којих су ауторке потекле, као и њихово субјективно виђење и разумевање света и догађаја којима су присуствовале.

Дискурс као облик друштвене праксе истовремено бива условљен друштвом, али има и утицаја на њега: „Моћ се дискурзивно исказује не само граматичким облицима, већ и контролом друштвених прилика помоћу жанра текста, или утицајем на приступ одређеним јавним сферама“ (Reisigl & Wodak, 2017). Ауторке су изразито активни и утицајни друштвени актери, и стога, улога њихових дискурса је значајна у смислу сагледавања односа моћи и неједнакости у датој координати време/простор, а која подразумева Први светски рат као време, и Србију/Велику Британију/Америку као простор.

Хипотезе

Основна хипотеза истраживања је да обе ауторке формирају своје искуство, а самим тим и своје дело, на основу бројних фактора који се из различитих друштвених домена транспонују и очитавају у њиховом дискурсу, а дискурзивне стратегије које оне користе директно утичу на читаочево разумевање порука које оне преносе у одређеном друштвеном контексту. Као што је у рату присутна борба за право на живот, којој су обе ауторке директно посвећене својим деловањем, истовремено се на њиховом личном плану одвија још једна борба: борба за права жена. Како је ово друштвено питање које подразумева постојање и политичке воље, стога и дискурс ауторки бива пребојен примерима односа моћи и хирерархије, хегемоније и потчињености и дирекног утицаја на одржање или промену датог стања.

Постколонијална критика преиспитује означавање *другог* као *другачијег од мене*, а тиме и вредновање другог у смислу утврђивања *вредности другог у односу на мене*. *Другост* се у делима Лозанић и Стобарт може испитивати на више нивоа; на нивоу дискурса *нас* и *њих*, у смислу народа, али и ратних савезништава и непријатељстава; у смислу пола – жене у ратним условима дочекане су као *други*, као недостојне задатка који им се поставља; и у културолошком, који подразумева посматрање *нас* и *наше* културе насупрот *њих* и *њихове* културе, при чему се ствара и развија слика како о туђем, тако и о сопственом идентитету.

Друга хипотеза поставља питање да ли су обе ауторке у позицији *друго*г, другачијег, с обзиром на пол и контекст, у датом времену и окружењу; али и како оне доживљавају *друге* и на који начин их представљају кроз свој дискурс.

Трећа хипотеза представљала би настојање да се утврди да ли се / у коликој мери подударају дискурзивне стратегије и језичка средства ауторки кроз родну и антиратну идеологију коју заступају у својим делима.

5. очекивани резултати

Рад на овој докторској дисертацији представљао би допринос до сада недовољно проучаваној литератури о Првом светском рату из угла женских аутора. Проучавајући комплексне односе језика у друштву и језика и друштва у датом историјском контексту, сведочанства ауторки о самом току рата у Србији, уласку Сједињених Америчких Држава у рат, држању осталих земаља, појединаца, истакнутих личности, али и народа са различитих простора, друштвених норми које подлежу променама и сл., представљају драгоцен историографски документ писан из угла образованих, феминистичких представница својих народа.

Социолингвистички постулати наративне мреже Хулиа Хименеса (Gimenes, 2010) омогућавају повезивање партикуларног наратива са искуствено или идеолошки сродним, као и препознавање локалног и његово ширење на ниво глобалног; родна идеологија ауторки има своје основе на нивоу матица из којих долазе, али се у датом историјском контексту проширује и поприма глобалне размере по завршетку ратних сукоба. Социолингвистичком наративном мрежом могуће је повезати и друге сличности у дискурсима ауторки, при чему ће се утврдити чворна места као идеолошки или искуствено спојене нити.

Приказ српско-британско-америчких веза осветљавају један сегмент односа наших држава кроз историју. Оба дела писана су у оригиналу на енглеском језику, и затим преведена на српски језик, тако да дело *Пламени мач у Србији и другде* које је написала Британка, садржи низ појединости из британске културе, енглеске књижевности и језика, док је Лозанић Српкиња која се паралелно са представљањем своје земље и сама упознаје са новом културом и друштвом у које је стигла (Сједињене Америчке Државе и Канада). Начини на које ауторке пишу условљавају да је контрастрирање добијених резултата прожето и различитим културолошким обрасцима и идентитетима ауторки са поднебљима на којима оне бораве.

Очекивани допринос тезе је и рецепција ова два недовољно позната дела на српском говорном подручју.

6. план рада

Након прегледа теоријске и методолошке подлоге коју ће кандидаткиња користити у дисертацији, а коју чине критичка анализа дискурса, историјски приступ у критичкој анализи дискурса, социолингвистичка наративна мрежа и гинокритичка основа проучавања текстова ауторки, историјски контекст и биографски подаци ауторки Мејбел Стобарт и Јелене Лозанић - Фротингам представиће се као неодвојиви део тумачења дискурса оба дела. У складу са постављеним хипотезама, истражиће се два појединачна женска искуства Првог светског рата пренесена кроз одређену дискурзивну праксу; на основу тога, извршиће се преиспитивање позиције жене у рату као *другог*; на послетку, утврдиће се специфичности и сличности стратегија и језичких средстава које ауторке употребљавају, сачињавајући сложену социолингвистичку наративну мрежу, чији су важан сегмент културолошки аспект измештености обе ауторке док пишу своја дела и питање њихових идентитета у новом друштвеном, политичком, историјском и географском контексту.

7. методе истраживања

У великим наративима о ратовима, сукоби су углавном приказивани из угла мушке доминације; тако и Први светски рат прати литература писана на енглеском језику пре свега заснована на искуствима из рововског ратовања и борби, док велики наратив о Србији у Првом светском рату подцртава повлачење војске и народа током 1915. године преко планина Црне Горе и Албаније. Ови наративи не подразумевају активно учешће жена у рату; док литература женских ауторки писана на енглеском језику бележи искуства превасходно болничарки, које нису учествовале у непосредним борбама. Наративи Јелене Лозанић - Фротингам и Мејбел Синклер Стобарт представљају специфичне перспективе погледа на Први светски рат; за Лозанић, то је перспектива удаљеног посматрача који се активно „бори“ кроз хуманитарни рад, док је Стобарт учесница ратних збивања у Србији и самог повлачења 1915. године.

Кроз теоријско-методолошки оквир критичке анализе дискурса, концепти идеологије, моћи и рода тумаче се у оквиру дискурзивне праксе, друштвене праксе и друштвене стуктуре унутар којих су дела настала. У настојању да се специфично, женско искуство исписано током Првог светског рата сагледа кроз све сегменте предмета истраживања, кандидаткиња ће дела посматрати у синхронијском односу према текстовима и дискурсима који су паралелно настајали, а који су од значаја за корпус истраживања, док комуникативни догађаји који су претходили или условили поједине сегменте у тексту који анализира подразумевају и дијахронијски однос у приступу делима; овакав метод погодан је за тумачење текстова који су контекстуално историјски условљени, те ће се применом дискурзивно-историјског приступа Рут Водак у оквиру критичке анализе дискурса (Wodak, 2002; Reisigl & Wodak, 2017) обухватити вишеслојни аспекти анализе дела и тумачити дискурзивне стратегије којима ауторке преносе своје поруке.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Кликните да бисте почели унос текста.

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидаткињи, Комисија констатује да је Светлана Велимирац, мастер, подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области социолингвистике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др Јелена Филиповић . подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Светлане Велимирац и предложене теме докторске дисертације "Самилосне очи туђинске жене: Србија и Први светски рат. Критичка анализа дискурса дела британске ауторке Мејбел Синклер Стобарт и српске ауторке Јелене Лозанић - Фротингам", а да се за ментора именује др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Јелена Филиповић, редовна професорка

2.Др Биљана Дојчиновић, редовна професорка

3.Др Ана Кузмановић Јовановић, ванредна професорка